

Datum
2023-09-13

Diarienummer
KLN-2022/683

Handläggare
Johansson, Nicklas
08-535 364 68
nicklas.johansson@huddinge.se

Förslag till beslut att upphäva del av naturreservaten Gömmaren, Flemingsbergsskogen, Orlången, Björksättrahalvön, Paradiset och Lissmadalgången med anledning av Tvärförbindelse Södertörn

Samrådshandling

Förslag till beslut

Förslag till beslut för att upphäva del av naturreservaten Gömmaren, Flemingsbergsskogen, Orlången, Björksättrahalvön, Paradiset och Lissmadalgången med anledning av Tvärförbindelse Södertörn (väg 259) sänds på remiss med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. Vidare beslutas att Orlångens naturreservat utvidgas med två områden om totalt cirka 48 ha som en del av kompensationsåtgärderna för intrånget i naturreservaten.

Sammanfattning

Tvärförbindelse Södertörn planeras anläggas till största delen i befintligt vägområde för väg 259 dock medför anläggandet att vägområdet utökas samt att trafikplatser och andra anslutningar till vägen anläggs. Detta innebär att befintliga naturreservat behöver upphävas i de delar där vägområdet utökas. Trafikverket har till Huddinge kommun ansökt om att upphäva de delar som permanent ianspråkats av utökat vägområde för Gömmarens naturreservat,

HUDDINGE KOMMUN

Flemingsbergsskogens naturreservat, Orlångens naturreservat, Björksättrahalvöns naturreservat, Paradisets naturreservat och Lissmadalens naturreservat.

Kommunen bedömer att synnerliga skäl finns för upphävande av naturreservat för den del som påverkas av utökat vägområde. Avtal om genomförande samt avtal om kompensationsåtgärder finns mellan Huddinge kommun och Trafikverket. Kompensationsåtgärderna handlar dels om olika fysiska åtgärder i reservaten, dels om en utvidgning av Orlångens naturreservat om ca 48 ha. Kommunen bedömer att intrånget av utökat vägområde kompenseras i skälig utsträckning med upprättat avtal.

Efter remisstidens slut sammanställs inkomna yttranden, en eventuell justering av förslagen efter yttranden och därefter överlämna förslaget till natur- och stadsmiljönämnden för godkännande och överlämnande till kommunfullmäktige för beslut.

Beskrivning av ärendet

Trafikverket har tagit fram en ny vägplan för väg 259 Tvärförbindelse Södertörn. Väg 259 Tvärförbindelse Södertörn blir den nya sträckningen av väg 259 och kommer att gå i öst-västlig riktning mellan E4/E20 vid Vårby backe i Huddinge kommun och väg 73 vid Jordbro i Haninge kommun. Väg 259 utformas huvudsakligen som en mötesfri motortrafikled med två körfält i vardera riktningen. Totalt blir vägen cirka 20 km lång varav cirka 4,5 km läggs i nya tunnlar.

Den 26 april 2022 beslutade kommunfullmäktige i Huddinge kommun om genomförandeavtal för väg 259 Tvärförbindelse Södertörn. Vid samma möte beslutade kommunfullmäktige om avtal för kompensationsåtgärder för intrång i naturreservat i Huddinge kommun med anledning av Tvärförbindelse Södertörn.

Befintlig Väg 259 passerar sex kommunalt beslutade naturreservat. Projekt Tvärförbindelse Södertörn medför att vägområdet utökas samt att trafikplatser och andra anslutningar till vägen anläggs. Detta innebär att befintliga naturreservat behöver upphävas i de delar där vägområdet utökas. Trafikverket har den 25

augusti 2022 till Huddinge kommun ansökt om att upphäva de delar som ianspråkats av utökat vägområde för Gömmarens naturreservat, Flemingsbergsskogens naturreservat, Orlångens naturreservat, Björksättrahalvöns naturreservat, Paradisets naturreservat och Lissmadalens naturreservat.

Den 7 november 2022 fastställde Trafikverket vägplanen för anläggning av väg 259 Tvärförbindelse Södertörn.

Vägplanen har överklagats och är i skrivande stund hos Regeringen för avgörande.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras om naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får kommunen meddela beslut om detta.

Enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken får kommunen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 4–6 §§, om det finns synnerliga skäl.

Enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken får beslut om upphävande eller dispens meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken gäller kraven som ställs i 2 kap. 2–5 §§ och 6 § första stycket (hänsynsregler och val av plats) i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till

nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Konsekvensanalys

Lokalisering och utformning av vägplanen har bland annat skett enligt skadelindringshierarkins principer om att i första hand undvika värdefulla miljöer i landskapet och därefter begränsa intrånget. Vägplanen bedöms vara förenlig med kommunens översiktsplan och regional utvecklingsplan för Stockholms län (RUF5 2050).

Genomförandet av den fastställda vägplanen för väg 259 innebär så omfattande åtgärder i de berörda naturreservaten att dispens (och/eller tillstånd) från gällande föreskrifter inte är förenliga med reservatets syfte. Med anledning av detta så är det endast aktuellt att antingen upphäva delar av naturreservaten eller så förhindrar berörda naturreservats syfte och föreskrifter en utbyggnad för väg 259 enligt vägplanen.

Ett uppförande av väg 259 finns med i undantag till föreskrifterna i naturreservaten Gömmaren, Flemingsbergsskogen, Orlången och Lissmadalen. För Gömmaren gäller att ”föreskrifterna ska dock inte utgöra hinder för utbyggnaden av Masmolänken och dess anslutningar, Botkyrkaleden (del av Södertörnsleden)”. För Flemingsbergsskogen gäller att ”Föreskrifterna skall likaledes inte utgöra hinder att genomföra utbyggnaden av Haningeleden (del av Södertörnsleden)”. För Orlången gäller att ”Föreskrifterna skall likaledes inte utgöra hinder att genomföra utbyggnaden av Haningeleden (del av Södertörnsleden)” och för Lissmadalen står det att ”Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för funktionen av väg 259 och en framtida vägutbyggnad av en tvärförbindelse Södertörn.”. Där det inte uttryckligen står Tvärförbindelse Södertörn gäller undantagen dåvarande planerad utbyggnad av väg 259, ”Södertörnsleden” och delar av denna såsom Masmolänken, Botkyrkaleden och Haningeleden, vilket kommunen bedömer är i princip samma som nuvarande vägprojekt väg 259 Tvärförbindelse Södertörn.

Enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken får kommunen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 4–6 §§, om det finns synnerliga skäl.

Riksintressen

Riksintresse i Sverige är mark- eller vattenområden som har utpekats därför att de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter och som långsiktigt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada det värde som konstituerat riksintresset.

Områden kan vara av riksintresse för både bevarande och exploatering.

Riksintressen skyddas enligt hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap i miljöbalken.

Hanveden (FAB 08) är ett stort friluftsområde av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken inom Botkyrka, Haninge och Huddinge kommuner. I beskrivningen av riksintresset så är en förutsättning för att bibehålla de värden som utgör grunden för riksintresseområdet att områdets karaktär av vidsträckt, sammanhängande skogs- och strövområde bevaras. Riksintresset Hanveden omfattar de av Tvärförbindelse Södertörn fysiskt berörda naturreservaten Flemingsbergsskogen, Ormlången, Björksättrahalvön, Paradiset och Lissmadalen i Huddinge kommun.

Tvärförbindelse Södertörn och befintlig väg 259 är riksintressen för kommunikation (Väg). Enligt vägplanens fastställelsebeslut¹ framgår att en utbyggnad av Tvärförbindelse Södertörn utgör påtaglig skada på riksintresset Hanveden, dock innebär det inga nya intrång i helt opåverkade delar av riksintresset Hanveden. När två motstående riksintressen berörs d.v.s. främjandet av ett riksintresse medför skada på ett annat riksintresse ska en så kallad riksintresseavvägning göras enligt 3 kap. 10 § miljöbalken, där ska det riksintresse ges företräde som ”på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt”. Både Trafikverket och

---

¹ Trafikverket. Beslut 2022-11-07. Fastställelse av vägplan för väg 259, Tvärförbindelse Södertörn, samt indragning av väg med mera i Huddinge, Haninge och Botkyrka kommuner, Stockholms län. (TRV 2021/148741).

Länsstyrelsen (i yttrande) har bedömt att riksintresset för kommunikation ”bäst främjar en långsiktig hushållning och ska därför ges företräde”.

Det finns två exempel i Stockholms län på upphävanden av del av naturreservat på grund av utbyggnad av riksintressen för järnväg respektive väg. Dessa är beslut om upphävande av del av Görvälns naturreservat i Järfälla kommun med anledning av utbyggnad av Mäljarbanan² och upphävande av del av Hansta naturreservat i Stockholms stad med anledning av Förbifart Stockholm³. Däremot har naturreservaten i båda fallen inte omfattats av något riksintresse för friluftsliv eller naturvård, vid beslutstillfället. Efteråt har beslut fattats att Järnafältet, i vilket Hansta naturreservat utgör en del av, inom kommunerna Järfälla, Sollentuna och Stockholms stad ska vara av riksintresse för friluftsliv.

Kompensation

Enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken får beslut om upphävande eller dispens meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Nedan redovisas översiktligt de berörda naturreservatens med beskrivning, syfte, intrång och kompensationsåtgärder. För mer detaljerad konsekvensanalys med naturtyper, arealer och figurer hänvisas till Trafikverkets ansökningar om upphävande av del av respektive naturreservat.

Gömmarens naturreservat

Gömmarområdet är i huvudsak ett skogsområde av regional betydelse för friluftslivet. Sjön Gömmaren är hjärtat i området, åtminstone då det gäller friluftsvärdet, och många stigar leder hit. Detta gör Gömmarområdet mycket lämpligt både för skidåkning och vandring. Området innehåller även mycket värdefulla naturområden där till exempel Gömmarravinen, vilken hyser flera sällsynta kärlväxter och mossor, har högsta skyddsvärde.

---

² Stockholms läns författningssamling. 01FS 2010:144. ”Järfälla kommuns beslut om upphävande av del av Görvälns naturreservat, Järfälla kommun”. Beslut den 1 juni 2010 (dnr Mbn 2009–1181)

³ Stockholms stad. 2014. ”Ändring av gränsen för Hansta naturreservat för Förbifart Stockholm, Dnr 2011-09415-55”

Huddinge kommun beslutade den 25 maj 1995 att skydda området kring Gömmaren då som naturvårdsområde. Ett nytt beslut om naturreservat fattades den 26 september 2005 där nya föreskrifter och syfte för naturreservatet ersatte föreskrifter och syfte i kommunens beslut från 1995. Den 6 maj 2010 beslutade kommunstyrelsen i Huddinge kommun att utvidga Gömmarens naturreservat med gällande föreskrifter och skötselplan.

Syfte

Syftet med naturreservatet skall vara att bevara ett område av stort värde för det rörliga friluftslivet samt som undervisningsområde och utflyktsmål för skolor och barnomsorg. Syftet är vidare att bevara samt utveckla områdets vetenskapliga natur- och kulturvärde samt fornminnen. Syftet skall uppnås genom att:

- Delar av området (zon A) undantas från skogsbruk
- Särskild hänsyn tas till naturmiljön och friluftslivet i samband med skogsbruket
- Lämna vissa skogsbiotoper där de vetenskapliga naturvärdena ges möjlighet att utvecklas
- Gynna en artrik flora på vissa gräsmarker med slätter och/eller bete
- Bevara en ålderdomlig landskapskaraktär runt Kolartorpet, Fullersta kvarn och Långängen
- Skydda områdets fornlämningar
- Underlätta områdets nyttjandemöjlighet för friluftslivet
- Informera om områdets kultur- och naturvärden

Intrång

I Gömmarens naturreservat beräknas Tvärförbindelse Södertörn med tillhörande väganordningars permanenta markanspråk inom naturreservatet till cirka 4 ha vilket motsvarar cirka 0,5 % av reservatets totala yta på cirka 768 ha.

Konsekvens

De intrång och den störning som sker är framför allt lokaliserad till zon A i reservatet, och lite drygt hälften av intrångets areal sker i biotoper som har högt

eller högsta naturvärde. Dock utgör intrånget en liten del av naturreservatet vilket bedöms innebära små negativa konsekvenser för naturreservatet som helhet.

Att E4/E20 förläggs på broar innebär att dagens vägbank över Gömmarbäckens ravin avlägsnas, vilket i kombination med återställningsåtgärder kan ge en mer naturlig hydrologi. Därtill skapas en passagemöjlighet för djur och människor under E4/E20, vilket bedöms medföra positiva effekter.

Även den planerade ekodukten bedöms medföra positiva konsekvenser för reservatets syfte då ekodukten förbättrar olika arters möjligheter att sprida sig i landskapet, och därmed förbättra utsikterna för arter i Gömmarens naturreservat att bibehålla livskraftiga populationer.

Kompensation för upphävandet

Friläggning och återställning av Gömmarbäcken.

Denna åtgärd innebär:

- Återskapande av ravin
- Friläggning av den del av Gömmarbäcken som går under dagens E4/E20
- Spång längs Gömmarbäcken och trappning upp till entréplats för naturreservatet

Gömmarravinen, strax norr om Vårby, är en bäckravin bestående av känslig naturmiljö och utgör habitat för skyddsvärda arter. Idag är ravinen bruten av den befintliga E4/E20 och Gömmarbäcken går i trumma under vägen. Vid byggnation av den nya vägen planeras ravinen öppnas så att det bildas en passage mellan de båda sidorna om vägen, se bilaga 2. Detta skapar en koppling mellan Gömmarens naturreservat och området vid Vårby källa.

Grodhotell

Ett antal grodhotell (antingen av sten eller av död ved) anläggs för att nyskapa boplatser/övervintringsplatser för groddjur. Dessa anläggs på lämpliga platser.

Flemingsbergsskogens naturreservat

Flemingsbergsskogen är ett av kommunens största sammanhängande skogsområden. Området är både ett omtyckt rekreationsområde för det rörliga friluftslivet (riksintresse) samt innehar mycket höga naturvärden kopplat till att området är förhållandevis stort och sammanhängande och att området innehåller ett flertal olika skogstyper med allt från betespräglade miljöer till orörda naturskogar. Detta har gjort området ovanligt artrikt och runt 100 rödlistade arter har påträffats, vilka bekräftar områdets höga naturvärden. Inom området finns även fynd från stenåldern, vilket beror på att området ingår i ett större område är högt belägna i Stockholms län och följaktligen stack upp först ur havet. Detta har lett till att jägarfolk under stenåldern utnyttjade området för bland annat fiske, säl- och fågeljakt.

Flera skogsbestånd inom området är klassificerade som nyckelbiotop eller höga naturvärden av skogsvårdsstyrelsen. Områdets större myrar har även klassats högt i länets våtmarksinventering. I en undersökning av tysta områden år 2000 utgjorde detta område ett av få områden i Huddinge kommun och i närheten av Stockholm stad där man kan uppleva tystnad.

Syfte

Syftet med naturreservatet skall dels vara att bevara ett stort och sammanhängande naturskogsområde och dess skyddsvärda växt- och djurliv. De arter och typiska organismsamhällen som är beroende av skog som lämnas för fri utveckling ska bevaras. Likaså ska de betespräglade skogarnas naturvärden bevaras genom naturvårdande skötselåtgärder. Även myrarnas höga naturvärden och de arter som är knutna till myrarna ska bevaras. Även naturvärden knutna till de öppna kulturmarkerna ska vårdas och skyddas. Syftet är vidare att bevara områdets värden för det rörliga friluftslivet. Syfte är också att skydda områdets fornminnen och kulturvärden.

Syftet ska nås genom att:

- delar av området (zon A) undantas från skogsbruk

- det inom betespräglade områden (zon B) sker naturvårdsinriktad skötsel med inriktning på en olikåldrig lövdominerad skog
- övrig skogsmark inom området sköts med inriktning på barrskogarnas naturliga störningsdynamik
- området ej markavvattnas
- diken på myrar och i sumpskogar läggs igen
- förutsättningarna ska vara goda för att livsmiljöer, växt- och djursamhällen samt arter som är knutna till natur- och urskog, betespräglad skog och myrar, sjöar och vattendrag ska kunna finnas kvar
- de öppna markerna ska hållas öppna genom åkerbruk, bete eller slätter (zon C)
- hagmarker och åkerholmar med hävdgynnad flora eller med naturvärden knutna till träd ska bevaras eller restaureras. Växtnäring skall ej tillföras dessa marker. (Zon D)
- biotoperna för större vattensalamander inom området skyddas och vårdas, t.ex. vid Huddinge gruva
- området är tillgängligt för besökande allmänhet
- informera om områdets natur- och kulturvärden.

Intrång

Trafikverket ansöker enligt 7 kap 7 § miljöbalken om att delvis upphäva beslut som meddelats enligt 4–6 §§ miljöbalken. De områden som föreslås upphävas är de som kommer utgöra nytt vägområde med vägrätt för planerad väg 259 Tvärförbindelse Södertörn (se Figur 2 och Bilaga 1 i Trafikverkets ansökan)⁴. Områden med inskränkt vägrätt ovanför tunnlarna medför inget intrång i naturreservatet.

Vägen med tillhörande väganordningars permanenta markanspråk inom naturreservatet beräknas till cirka 0,7 ha vilket motsvarar knappt 0,1 % av reservatets totala yta på cirka 967 ha.

---

⁴ Trafikverket, 2022-08-18. Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Flemingsbergsskogens naturreservat. TRV 2019/110668.

För att minimera intrånget har väg 259 Tvärförbindelse Södertörn förlagts i tunnel på sträckan genom Flemingsbergsskogen. Tunnelns sydöstra mynning ligger i befintlig sträckning precis söder om kurvan där befintlig väg 259 fortsätter över sjön Ormlången. Tunnelmynningen innebär ett visst intrång i Flemingsbergsskogen om knappt 0,7 hektar betesmark och skog i zon B (naturvårdsinriktad lövskogsskötsel) samt i zon D (restaurering av hagmark). Anpassningar av tunnelmynning och teknikbyggnader har gjorts för att minimera intrånget.

Tunnelns nordvästra mynning ligger till största delen utanför reservatets gräns men ett litet intrång förväntas i två områden i zon B och även i ett område i zon A (fri utveckling).

Konsekvens

Intrånget bedöms inte medföra några konsekvenser på reservatets syfte att bevara ett stort och sammanhängande naturskogsområde samt dess skyddsvärda växt och djurliv. Detta eftersom ingreppen är relativt sett små, sker i kanten av reservatet och inte medför någon fragmentering av reservatet.

Utifrån syftet att bevara skyddsvärda växter och djur, samt typiska arter och organismsamhällen knutna till orörd skog bedöms ingreppen medföra små negativa konsekvenser, eftersom sådana typiska arter har observerats i de biotoper där ingreppen kommer att ske. Intrången innebär också små negativa konsekvenser för syftet att bevara de betespräglade skogarnas naturvärde, då ingrepp sker i zon D.

Kompensation för upphävandet

För de permanenta skador som uppstår kommer kompensation att genomföras. Kompensationen består av biotopvårdande åtgärder som syftar till att höja kvaliteten på området. Omfattande kompensationsåtgärder föreslås för Flemingsbergsskogens naturreservat trots att intrånget är begränsat till om cirka 0,7 hektar. Detta beror på att kompensationsåtgärder för intrång i Björksättrahalvöns och Paradisets naturreservat delvis kommer att ske inom Flemingsbergsskogens naturreservat. Dessa naturreservat har fri skogsutveckling

som huvudsyfte vilket innebär att det är svårare att jobba med kompensationsåtgärder inom de reservaten.

Stängsling av hagar

Åtgärden omfattar stängsling av hagar med en sträcka av 15 km. Detta medför bland annat omarrondering av befintlig betesmark men också att återinföra bete på områden som tidigare betats. Stängslet kommer att utrustas med maskingrindar och självstängande grindar för friluftslivets rörlighet.

Vattenvårdsåtgärder

Ett flertal vattenvårdsåtgärder planeras. Dessa gynnar landskapet genom en ökad mångfald av biotoper men indirekt har det även ett positiv påverkan då det minskar tillförsel av näringsämnen till vattenförekomsten Ormlången. Sträckan som är aktuell består idag av ca 1 km uträtat vattendrag.

Grodhotell

Som komplement till vattenvårdsåtgärder byggs ett antal grodhotell (antingen av sten eller av död ved). Syftet med dessa är att nyskapa boplatser/övervintringsplatser för groddjur i närhet till de återskapade våtmarkerna.

Friluftsliv

För att stärka friluftslivet sker kompensation av leder i området. Åtgärden omfattar utmärkning av leder, anläggande av spänger och liknande kanalisering av friluftslivet. Därtill tas informationspaket fram för besökare med informationstavlor, vägvisare och särskilda ledmarkeringar.

Ormlången naturreservat

Ormlångenområdet är ett stort sammanhängande naturområde bestående av odlingslandskap, skog med både naturskogs kvaliteter och tydlig kulturpåverkan. Särskilt ska områdets stora inslag av ek uppmärksammas. Förutsättningarna för det rörliga friluftslivet är av riksintresse. Områdets växt- och djurliv är rikt och har bland annat många skyddsvärda och ovanliga arter knutna till våtmarker,

ädellövskog, naturskogar och betespräglade skogar. Området är även kulturmiljöhistoriskt intressant.

Kommunfullmäktige i Huddinge kommun fattade beslut om Orlångens naturreservat den 13 september 2010. Detta beslut ersatte tidigare beslut från 1998-12-01.

Syfte

Syftet med naturreservatet skall vara att bevara och utveckla Orlångenområdets värden avseende natur-, kultur- och rörligt friluftsliv. Naturvärden knutna till kulturlandskapet ska vårdas och skyddas. Syftet med naturreservatet skall även vara att de betespräglade skogarnas naturvärden bevaras genom naturvårdande skötselåtgärder. Särskilt fokus ska läggas på områdets rika förekomst av ek. Även de delar som har eller kan få naturskogs kvaliteter skall skyddas. De arter och typiska organismsamhällen som är beroende av skog som lämnas för fri utveckling ska bevaras i väsentligen orört skick. De naturgivna förutsättningarna för det rörliga friluftslivet skall vara styrande. Ågestasjön och dess kringliggande våtmarkers, liksom våtmarken Bottnens (Balingsta) betydelse för fågellivet skall särskilt värnas. Syfte är också att skydda områdets fornminnen och kulturvärden.

Syftet ska nås genom att:

- delar av området (zon A) undantas från skogsbruk
- det inom betespräglade områden (zon B) sker naturvårdande skötsel med inriktning på en olikåldrig lövdominerad skog
- eken och ek-landskapet ges en särskild prioritet i området,
- övrig skogsmark inom området sköts med inriktning på barrskogarnas naturliga störningsdynamik
- området ej markavvattnas
- sumpskogar värnas och återskapas
- de öppna markerna ska hållas öppna genom åkerbruk, bete eller slätter
- hagmarker och åkerholmar med hävdgynnad flora eller med naturvärden knutna till träd ska bevaras eller restaureras (Zon C) och skötas med bete eller slätter. Växtnäring får ej tillföras dessa marker.

- fuktbetesmarkerna kring Ågestasjön och Balingsta ska särskilt skötas med inriktning på hävdberoende fåglar. Igenväxningsvegetation som betesdjuren ej klarar av ska regelbundet hållas efter med hjälp betesputsning och naturvårdsfräsning.
- området ska vara tillgängligt för besökande allmänhet
- informera om områdets natur- och kulturvärden.

Intrång

Trafikverket ansöker enligt 7 kap 7 § miljöbalken om att delvis upphäva beslut som meddelats enligt 4–6 §§ miljöbalken. De områden som föreslås upphävas är de som kommer utgöra nytt vägområde med vägrätt för planerad väg 259 Tvärförbindelse Södertörn (se bland annat Figur 2–4 och Bilaga 1 i Trafikverkets ansökan)⁵. Vägen med tillhörande väganordningars permanenta markanspråk inom naturreservatet beräknas till cirka 13,7 ha vilket motsvarar 0,8 % av reservatets totala yta på cirka 1643 ha.

Konsekvens

Spridningssambanden för arter kan delvis komma att förändras när vägen breddas. Trafikplatsens placering i dalgången vid Gladö kommer utgöra en barriär för spridning av arter som rör sig i skogsbyn och i det öppna landskapet. Bedömningen är dock att tvärförbindelsen inte kommer utgöra en större barriär än i dagsläget tack vare de anpassningar och skyddsåtgärder som vidtagits.

Naturreservatets naturvärden påverkas i och med att lövskog och lövträd, liksom del av äldre barrskog försvinner. Betesmark med förekomst av naturvårdsarter samt större ekar tas i anspråk av väganläggningen. Detta är negativt utifrån reservatets syfte att bevara och sköta dessa naturtyper.

Längs med gång- och cykelvägen mellan Gladö och Slätmosen kommer belysning installeras som är närvarostyrd vilket begränsar ljuspåverkan från denna. Dock, kommer störningar i form av buller och ljus från väganläggningen

---

⁵ Trafikverket, 2022-08-22. Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Orslångens naturreservat. TRV 2019/110677.

att öka jämfört med dagsläget, vilket bedöms försämra förutsättningar för framför allt fladdermöss och fåglar som återfinns i de många brynmiljöer och andra biotoper med höga naturvärden.

Åtgärderna inom Orslångens naturreservat bedöms sammantaget medföra små - måttliga negativa konsekvenser utifrån reservatets syfte att bevara naturvärden knutna till betespräglade skogar, samt de arter och typiska organismsamhällen som är beroende av skog som lämnas till fri utveckling.

En ny gång- och cykelväg mellan Gladö och Slätmossen ökar säkerheten och tillgängligheten till Orslångens naturreservat. Elljusspåret vid Sundby gård påverkas av markanspråket för trafikplats Gladö vilket lokalt bidrar till att aktiviteten försämras. Orslången är ett stort naturreservat, och trots att tvärförbindelsen innebär ytmässigt stora ingrepp är dessa små relativt hela reservatet. Bedömningen är att konsekvenserna utifrån reservatets syfte i sin helhet blir måttliga negativa med avseende på natur- och kulturmiljö samt rekreativa värden.

Kompensation för upphävandet

Som kompensation för det permanenta intrång som sker kommer reservatets areal utökas med ca 48 hektar, en våtmark anläggs vid Ebbadalsdiket och vid Sundby och Grindtorpsdiket samt olika skötselåtgärder. Ett beslut om upphävande av del av ett naturreservat får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller något annat område. Nedan redovisas två områden inom Tvärförbindelsens påverkansområde som föreslås att skyddas som naturreservat som kompensationsåtgärd. De två områdena, Sörskogen respektive Smedstorp, föreslås alltså att införlivas i Orslångens naturreservat.

Anlägga våtmarker

Ebbadalsdiket

Vattenvårdsåtgärder för Ebbadalsdiket fastighet Gladö 1:3 som ägs av Huddinge kommun. Området omfattas av ett inaktivt markavvattningsföretag – Sundby-Kvarnäng tf. (1934). Åtgärderna består i att upphäva markavvattningsföretaget,

återskapa våtmarker och anlägga groddjursdammar längs
Kvarnbäcken/Ebbadalsdiket.

Grindtorpsdiket

Grindtorpsdikets förmåga att hålla kvar vatten förstärks med ett dämme och med våtmarker på två lokaler.

Grodhotell

Ett antal grodhotell (antingen av sten eller av död ved) anläggs för att nyskapa boplatser/övervintringsplatser för groddjur.

Skötselåtgärder utmed Tvärförbindelsen

Naturvårdande gallring och röjning av brynzoner om 20 hektar utmed Tvärförbindelsen mellan Ekedal och Gladö.

Björksättrahalvöns naturreservat

Björksättrahalvön (eller Lasättraskogen som den ibland kallas) är ett skogsområde av skiftande karaktär. I höjdpartierna finns gammal hållmarkstallskog och i vissa svackor växer gran. Runt om området dominerar lövskog med stort inslag av hassel och ek. Små partier sumpskog och ädellövskog finns spridda i hela området. Naturvärdena är mycket höga med flera sällsynta växter och djur och området är till största delen orört vad gäller skogsbruk fränsett ett hygge i södra delen.

Björksättrahalvöns naturreservat bildades den 9 februari 1998.

Syfte

Ändamålet med naturreservatet skall vara att bevara ett skogsområde och en hagmark av stort värde för den biologiska mångfalden. Syftet är vidare att bevara områdets värden för det rörliga friluftslivet i den mån naturvårdens intressen inte skadas.

Ändamålet skall tryggas genom att:

- området undantas från skogsbruk

- hagmarken i södra delen hävdas genom bete
- området är tillgängligt för besökande allmänhet
- informera om områdets naturvärden.

Intrång

Trafikverket ansöker enligt 7 kap 7 § miljöbalken om att delvis upphäva beslut som meddelats enligt 4–6 §§ miljöbalken. De områden som ska upphävas är de som kommer utgöra nytt vägområde med vägrätt för planerad väg 259 Tvärförbindelse Södertörn (se Figur 2 och Bilaga 1 i Trafikverkets ansökan)⁶.

Förslag för ny gräns bör generellt följa nytt vägrättsområde. Vägen med tillhörande väganordningars permanenta markanspråk inom naturreservatet beräknas till cirka 0,41 hektar vilket motsvarar cirka 0,5 % av reservatets totala yta på 85 hektar.

Konsekvens

Topografin inom området för markanspråket ändras i och med att justeringen av Ebbadalsvägen påverkar marken genom slänter och bergsskärningar. Intrånget i Björksättrahalvöns skogsbryn innebär utslätning och borttagande av grova, värdefulla ekar och död ved av ek som bidrar till biologisk mångfald samt innehåller höga naturvärden. Konsekvenserna för reservatets syfte avseende naturmiljö och biologisk mångfald bedöms som små negativa. En ökad störning (i form av trafikbuller och ljus) liksom avverkning av ekar och hassel bedöms vara negativt för reservatets syfte att bevara den biologiska mångfalden. Planerad väg bedöms medföra små negativa konsekvenser med avseende på berörda rekreations- och naturvärden.

Kompensation för upphävandet

För de permanenta skador som uppstår kommer kompensation att genomföras. Kompensationsåtgärder för intrång i Björksättrahalvöns naturreservat kommer delvis att ske inom Flemingsbergsskogens naturreservat. Björksättrahalvöns

---

⁶ Trafikverket, 2022-08-09. Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Björksättrahalvöns naturreservat. TRV 2019/110673.

naturreservat har fri skogsutveckling som huvudsyfte och det innebär att det är svårare att jobba med kompensationsåtgärder inom reservatet. Nedan beskrivs de kompensationsåtgärder som sker inom Björksättrahalvöns naturreservat.

Kompensationen består av biotopvårdande åtgärder som syftar till att höja kvaliteten på området samt åtgärder som värnar det rörliga friluftslivet.

Björksättrahalvöns naturreservat kommer även att gynnas av de kompensationsåtgärder som vidtas inom det angränsande Orlångens naturreservat.

Skötselåtgärd

Som kompensation föreslås även en försiktig gallring i bryn (skötselzon A). Ek, rönn, sälg, lönn, oxel och hassel lämnas kvar liksom träd med en omkrets över 90 cm. Gran ska tas bort oavsett storlek. Alla bergsbranter lämnas helt utan åtgärder. Syftet med denna åtgärd är att frihugga grövre lövträd som gynnas av ökad solbelysning. Detta bidrar till ökad biologisk mångfald.

Paradisets naturreservat

Paradisets skogar i Hanveden är kommunens största sammanhängande skogsområde. Området är både ett omtyckt rekreationsområde för det rörliga friluftslivet (riksintresse) samt innehar mycket höga naturvärden kopplat till att området är stort och huvudsakligen opåverkat under de senaste 100 åren. Området är dessutom rikt på fynd från stenåldern vilket beror på att området är det högst belägna i Stockholms län och följaktligen stack upp först ur havet. Detta har lett till att jägarfolk utnyttjade området för bland annat fiske, säl- och fågeljakt.

Större delen av området är klassificerad som nyckelbiotop av skogsvårdsstyrelsen samt beslutat av regeringen att ingå i det europeiska nätverket för skyddsvärd natur, natura 2000. I en undersökning av tysta områden år 2000 utgjorde detta det enskilt största området i kommunen.

Paradisets naturreservat bildades ursprungligen år 2002 och ett nytt beslut fattades av kommunfullmäktige i Huddinge kommun den 21 juni 2010.

Syfte

Syftet med naturreservatet skall vara att bevara ett naturskogsområde och dess skyddsvärda växt- och djurliv i väsentligen orört skick. De arter och typiska organismsamhällen som är beroende av skog som lämnas för fri utveckling ska bevaras. Även sjöarna och myrarnas höga naturvärden och de arter som är knutna till sjöarna och myrarna ska bevaras. Även naturvärden knutna till de öppna kulturmarkerna ska vårdas och skyddas. Det är viktigt att reservatet bidrar till en gynnsam bevarandestatus för arter och naturtyper som legat till grund för rapporteringen till Natura 2000.

Syftet är vidare att bevara områdets värden för det rörliga friluftslivet i den mån naturvårdens intressen inte skadas. Syfte är också att skydda områdets kulturvärden såsom de många stenåldersboplatser som finns i området.

Syftet ska nås genom att:

- delar av området (zon A) undantags från skogsbruk
- det inom lövskogsdominerade områden (zon B) sker naturvårdande skötsel med inriktning på en olikåldrig lövnaturskog.
- området ej avvattnas
- förutsättningarna ska vara goda för att livsmiljöer, växt- och djursamhällen samt arter som är knutna till natur- och urskog och sjöarna ska kunna finnas kvar
- de öppna markerna ska hållas öppna helst genom åkerbruk, bete eller slåtter. Vid Paradisets gräsmarker får växtnäring ej tillföras.
- området är tillgängligt för besökande allmänhet
- informera om områdets natur- och kulturvärden.

Intrång

Trafikverket ansöker enligt 7 kap 7 § miljöbalken om att delvis upphäva beslut som meddelats enligt 4–6 §§ miljöbalken. De områden som föreslås upphävas är

de som kommer utgöra nytt vägområde med vägrätt för planerad väg 259 Tvärförbindelse Södertörn (se Figur 2 och Bilaga 1 i Trafikverkets ansökan)⁷.

Naturresevatetsgränsen följer befintlig väg 259 som avses breddas med två ytterligare körfält längs hela sträckan förbi Paradisets naturresevat. Lissma trafikplats placeras öster om befintlig plankorsning med Lissmavägen. Trafikplatsens ramper ansluts till Lissmavägen, Granbyvägen och Öranvägen via en bro som passerar över väg 259. Utöver väganläggningar kommer några tillhörande väganordningar att uppföras inom naturresevatet som till exempel en dagvattenreningsanläggning.

Vägen med tillhörande väganordningars permanenta markanspråk inom naturresevatet beräknas till cirka 2 ha vilket motsvarar cirka 0,03 % av resevatets totala yta på cirka 758 ha.

Konsekvens

Konsekvenserna för resevatets syfte att bevara goda förutsättningar för växter och djur knutna till orörda skogar bedöms bli små negativa. Träd kommer behöva avverkas, och skogskanten flyttas längre in i resevatet, vilket även förskjuter den buffert som finns mot högre skogsvärden längre in i resevatet. Konsekvenserna för syftet att bevara de öppna markerna samt våtmarker bedöms även dem som små negativa. Sammantaget bedöms intrånget medföra små till måttliga konsekvenser med avseende på naturmiljövärden.

Kompensation för upphävandet

För de permanenta skador som uppstår kommer kompensation att genomföras. Kompensationen består av biotopvårdande åtgärder som syftar till att höja kvaliteten på området. Kompensationsåtgärder för intrång i Paradisets naturresevat kommer delvis att ske inom Flemingsbergsskogens naturresevat. Paradisets naturresevat har fri skogsutveckling som huvudsyfte och det innebär

---

⁷ Trafikverket, 2022-08-11. Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Paradisets naturresevat. TRV 2019/110678.

att det är svårare att jobba med kompensationsåtgärder inom reservatet. Därför har man valt att jobba med åtgärder på landskapsnivå primärt i Flemingsbergsskogen.

De kompensationsåtgärder som sker inom Paradisets naturreservat är uppförande av bullerskärm öster om trafikplats Lissma och gallring i bryn längs Öranvägen (skötselzon B) samt gallring av områden väster och söder om trafikplats Lissma. Ett antal grodhotell (antingen av sten eller av död ved) anläggs för att nyskapa boplatser/övervintringsplatser för groddjur.

Lissmadalens naturreservat

Lissmadalen har mycket höga skyddsvärden avseende natur-, friluftsliv- och kulturmiljö. Lissmadalen har ett varierat odlingslandskap med strandbete, fuktbetesmarker, åkerholmar, åkermarker och öppna diken. Åkermarkerna utgörs främst av slätter- och/eller betesvallar. De omgivande skogspartierna har ett stort inslag av ek och hassel. Huddinge kulturmiljöinventering från 2003 anger Lissmasjön med hela sin dalgång som en värdefull natur- och kulturlandskapsmiljö.

Lissmadalens naturreservat beslutades den 9 juni 2014 av kommunfullmäktige i Huddinge kommun.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara områdets värden för den biologiska mångfalden och det rörliga friluftslivet. Sjön, våtmarkerna, vattendragen, bäckarna, skogsmarken, betesmarkerna och slättermarkerna inom reservatet ska vårdas och skyddas. Även dalgångens kulturmiljövärden, öppna karaktär och landskapsrum ska vårdas och bevaras. Skog med dess skyddsvärda växt- och djurliv skyddas, både för arter och typiska organismsamhällen som är beroende av skog som lämnas för fri utveckling (zon A) och av skog som kräver skötsel för att bibehålla en hög lövandel (zon B). Inom naturreservatet är naturvårdens intresse överordnat friluftslivets i den mån intressena inte kan förenas.

Syftet ska nås genom att:

- området är tillgängligt för besökande allmänhet.

- informera om områdets natur- och kulturvärden.
- vattenområdena (sjö, våtmarker, vattendrag mm) skyddas från tillförsel av näring och onaturliga ämnen.
- förutsättningarna ska vara goda för att livsmiljöer, växt- och djursamhällen samt arter som är knutna till hävdade fuktgräsmarker, ädellövskog och Lissmasjön ska kunna finnas kvar.
- fuktbetesmarkerna i reservatet ska särskilt skötas med inriktning på hävdberoende fåglar.
- Igenväxningsvegetation som betesdjuren ej klarar av ska regelbundet hållas efter med hjälp av betesputsning och naturvårdsfräsning.
- odlingsmarken ska hållas öppen genom åkerbruk, bete eller slåtter.
- markerna inom zon C vårdas genom bete och/eller slåtter. Växtnäring (gödning) och kemiska bekämpningsmedel får ej tillföras dessa.
- vissa skogsområden (zon A) undantas från skogliga åtgärder.
- sumpskogar värnas och återskapas.
- det inom lövskogsdominerade områden (zon B) sker naturvårdsinriktad skötsel med inriktning på en olikåldrig lövnaturskog med högt ädellövinslag. Naturvårdsinriktat bete med får eller nötkreatur får förekomma.

Intrång

Trafikverket ansöker enligt 7 kap 7 § miljöbalken om att delvis upphäva beslut som meddelats enligt 4–6 §§ miljöbalken. De områden som föreslås upphävas är de som kommer utgöra nytt vägområde med vägrätt för planerad väg 259 Tvärförbindelse Södertörn (se Figur 2 och Bilaga 1 i Trafikverkets ansökan)⁸.

Naturresevatgränsen följer befintlig väg 259 där vägen avses breddas med två ytterligare körfält längs hela sträckan förbi Lissmadalens naturresevat. Lissma trafikplats placeras öster om befintlig plankorsning med Lissmavägen. Utöver väganläggningar kommer några tillhörande väganordningar att uppföras inom

---

⁸ Trafikverket, 2022-08-12. Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Lissmadalens naturresevat. TRV 2019/110680.

naturreservatet som till exempel dagvattenreningsanläggningar, mindre teknikhus och bullerskyddskärmar.

Vägplanens permanenta intrång i Lissmadalens naturreservat är drygt 4,3 hektar varav cirka tre hektar tas i anspråk för den nya trafikplatsen som ansluter Lissmavägen från norr och Öranvägen från söder. I relation till reservatets totala area kommer cirka 2,7 % av reservatet tas i anspråk för Tvärförbindelse Södertörn.

Konsekvens

Väganläggningen gör ett intrång i lövskogsbiotoper, strandäng samt en mindre del blandskog. Dessa miljöer, och då framför allt lövskogsbiotoperna, bedöms vara bärande för reservatets syfte att bevara förutsättningarna för typiska arter knutna till ädellövskog och fuktbetesmarker i landskapet. Tvärförbindelsen bedöms ge måttliga negativa konsekvenser för berörda naturmiljövärden inom naturreservatet.

Planerad väg bedöms sammantaget medföra måttliga negativa konsekvenser med avseende på berörda värden inom naturreservatet.

Kompensation för upphävandet

För de permanenta skador som uppstår kommer följande kompensation att genomföras. Kompensationen består av biotopvårdande åtgärder som syftar till att höja kvaliteten på området samt kulturstärkande åtgärder vid Lissma gård. Naturvårdande lövskogsskötsel om 1,7 ha inom utpekat område, zon B, kulturmiljöstärkande åtgärder av byggnad/er vid Lissma herrgårdspark, trädvård i Lissma herrgårdspark – som exempelvis ersätta döda alléträd och hamla träd, skapa två groddjursdammar i dalgången öster om Lissma gård.

Kommunens sammanvägda bedömning

Upphävande av del av naturreservat

Avsikten med ett beslut om inrättande av naturreservat ska vara att skapa ett definitivt skydd. Endast undantagsvis ska avsteg från skyddet kunna göras. Kommunen kan konstatera att Tvärförbindelse Södertörn har varit en del av förutsättningarna, genom undantagen till föreskrifterna, vid respektive reservatsbeslut. Kommunen bedömer att det inte går/är lämpligt att ha kvar befintliga naturreservatsgränser och hantera det utökade permanenta vägområdet med dispenser. Därför ska naturreservaten upphävas för den del som ianspråkats av nytt vägområde.

Kommunen får helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. miljöbalken endast om det finns synnerliga skäl.

Kommunens sammanvägda bedömning är att upphävanden av de delar av naturreservaten som påverkas av tvärförbindelsen kan utgöra synnerliga skäl enligt 7 kap. 7 § miljöbalken med hänvisning till förarbetena (Prop. 1997/98:45) till miljöbalken och vägledning från centrala tillsynsmyndigheter samt tidigare redovisade exempel.

Kompensation

Beslut om upphävande eller dispens från föreskrifter får endast ges om intrånget i naturvårdsintresset kompenseras i skäligen utsträckning. Kompensationen för intrånget i berörda naturreservat består dels i enskilda åtgärder av olika slag i respektive naturreservat, dels som skydd av två nya områden. Utgångspunkten med kompensationsåtgärderna är att de ska vara åtgärder som stärker funktioner på landskapsnivå och vara långsiktiga. Av den anledningen har flera åtgärder koncentrerats till Stensättradalen i Flemingsbergsskogens naturreservat trots att intrånget i naturreservatet endast uppgår till 0,7 ha.

De områden som föreslås skyddas är ett skogsområde vid Sörskogen och ett område kring Smedstorp. Båda områdena, vilka ägs av Huddinge kommun, föreslås införlivas i Orlångens naturreservat. Skogen vid Sörskogen är cirka 28 ha

varav ca 16 ha utgörs av nyckelbiotop (N 370–2000). Enligt gällande översiktsplan (ÖP 2050) ska området bevaras som tätortsnära skogsområde. Området har dels höga naturvärden, dels höga rekreativa värden. Sörmlandsleden går genom området och här finns även ett elljusspår.

Även området kring Smedstorp föreslås att införlivas i sin helhet i Ornlångens naturreservat. Området är ca 20 ha och är angivet som skogsmark och kulturlandskap som ska bevaras och där de ekologiska och rekreativa värdena utvecklas enligt gällande översiktsplan (ÖP 2050). Huddingeleden går genom området och området ingår i Hanveden (FAB 08) riksintresse för friluftsliv.

Den sammanlagda arealen på utökningen är cirka 48 ha vilket dels kompenserar för permanent intrång i Ornlångens naturreservat (13,7 ha) dels för permanent intrång i följande naturreservat; Flemingsbergsskogen (0,7 ha), Björksättrahalvön (0,41 ha), Lissmadalen (4,3 ha), Gömmaren (4 ha) och Paradiset (2 ha). Enligt Trafikverket ska utökningen även utgöra kompensation för de tillfälliga intrången som sammanlagt uppgår till ca 16 ha inom samtliga berörda naturreservat.

Kommunen bedömer att med de avtalade kompensationsåtgärderna har intrånget i naturvårdsintresset kompenserats i skälig utsträckning.

Kompensationsåtgärderna säkras i genomförandeavtal⁹ mellan Huddinge kommun och Trafikverket och gäller under förutsättning att vägplan för Tvärförbindelse Södertörn vinner laga kraft.

---

⁹ Kommunfullmäktige i Huddinge kommun. 2022-05-16 (§9). Genomförandeavtal mellan Trafikverket och Huddinge kommun, Tvärförbindelse Södertörn samt Avtal om kompensationsåtgärder för intrång i naturreservat i Huddinge kommun med anledning av Tvärförbindelse Södertörn. KS-2021/2314.103.

Bilagor

1. Avtal om kompensationsåtgärder för intrång i naturreservat i Huddinge kommun med anledning av Tvärförbindelse Södertörn
2. Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Gömmarens naturreservat.
3. Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Flemingsbergsskogens naturreservat.
4. Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Orlångens naturreservat.
5. Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Björksättrahalvöns naturreservat.
6. Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Paradisets naturreservat.
7. Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Lissmadalens naturreservat.
8. Förslag till beslut för ny gräns för Gömmarens naturreservat inklusive beslutscharta och charta för skötselplan.
9. Förslag till beslut för ny gräns för Flemingsbergsskogens naturreservat inklusive beslutscharta och charta för skötselplan.
10. Förslag till beslut för ny gräns för Orlångens naturreservat inklusive beslutscharta och charta för skötselplan.
11. Förslag till beslut för ny gräns för Björksättrahalvöns naturreservat inklusive beslutscharta och charta för skötselplan.
12. Förslag till beslut för ny gräns för Paradisets naturreservat inklusive beslutscharta och charta för skötselplan.
13. Förslag till beslut för ny gräns för Lissmadalens naturreservat inklusive beslutscharta och charta för skötselplan.

Referenser

Huddinge kommun (1998). Björksättrahalvöns naturreservat. Beslut och skötselplan.

Huddinge kommun (2005). Gömmarens naturreservat. Beslut och skötselplan.

Huddinge kommun (2006). Flemingsbergs naturreservat. Beslut och skötselplan.

Huddinge kommun (2010). Orlångens naturreservat. Beslut och skötselplan.

Huddinge kommun (2014). Lissmadalens naturreservat. Beslut och skötselplan.

Huddinge kommun. 2022-05-16 (§9). Genomförandeavtal mellan Trafikverket och Huddinge kommun, Tvärförbindelse Södertörn samt Avtal om kompensationsåtgärder för intrång i naturreservat i Huddinge kommun med anledning av Tvärförbindelse Södertörn. KS-2021/2314.103.

Trafikverket (2022). Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Gömmarens naturreservat. Väg 259 Tvärförbindelse Södertörn Huddinge kommun, Stockholms län. TRV 2019/110654.

Trafikverket (2022). Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Flemingsbergsskogens naturreservat. Väg 259 Tvärförbindelse Södertörn Huddinge kommun, Stockholms län. TRV 2019/110668.

Trafikverket (2022). Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Orlångens naturreservat. Väg 259 Tvärförbindelse Södertörn Huddinge kommun, Stockholms län. TRV 2019/110677.

Trafikverket (2022). Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Björksättrahalvöns naturreservat. Väg 259 Tvärförbindelse Södertörn Huddinge kommun, Stockholms län. TRV 2019/110673.

Trafikverket (2022). Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Paradisets naturreservat. Väg 259 Tvärförbindelse Södertörn Huddinge kommun, Stockholms län. TRV 2019/110678.

Trafikverket (2022). Ansökan om att delvis upphäva beslut inom Lissmadalens naturreservat. Väg 259 Tvärförbindelse Södertörn Huddinge kommun, Stockholms län. TRV 2019/110680.

Trafikverket (2022). Fastställelse av vägplan för väg 259, Tvärförbindelse Södertörn, samt indragning av väg med mera i Huddinge, Haninge och Botkyrka kommuner, Stockholms län. (TRV 2021/148741).